

Charles Dickens

Opowieść wigilijna¹

Sprawdź, ile zrozumiałeś

1. Pod każdym rysunkiem napisz, która z opisanych w utworze scen jest na nim przedstawiona. Ponumeruj rysunki zgodnie z chronologią wydarzeń.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Jaka jest *Opowieść wigilijna*? Łatwa czy trudna w odbiorze? Ciekawa czy nudna? Uzasadnij swoją opinię przynajmniej jednym zdaniem.

 Temat postu:

Dodaj swoją opinię:

.....

.....

.....

.....

.....

Twój pseudonim:

¹ Pierwsze wydanie powieści ukazało się w roku 1843. W Polsce są dostępne różne przekłady utworu. Różnią się liczbą rozdziałów i doбором przedstawionych wydarzeń.

Książka na święta

Wprowadzenie do lektury

3. Przeczytaj poniższy tekst i odpowiedz na zamieszczone na następnej stronie pytania.

[...] jesienią 1843 r. Dickens wpadł na pomysł napisania niewielkiej książki o bożonarodzeniowej tematyce i wydania jej własnym sumptem tuż przed świętami. [...]

Pisał dla pieniędzy, ale stworzył dzieło pochodzące z głębi serca. W postać skąpca Ebenezera Scrooge'a włożył wiele z siebie samego – kiedy duch przeszłych świąt przypomina Scrooge'owi jego własne dzieciństwo, pokazuje mu dzieciństwo Dickensa. „Pewne samotne dziecko, chłopiec zapomniany przez swoich opiekunów” – to autoportret pisarza, który w wieku 12 lat otarł się o półsieroctwo (ojciec poszedł do więzienia za długi) i trafił do fabryki pasty do butów. Młody Dickens tak jak młody Scrooge jedyną pociechę znajdował wtedy w książkach. [...]

Opowieść wigilijna miała piorunujące działanie. Wiele jest relacji np. o fabrykantach, którzy poruszeni książką Dickensa dali swoim robotnikom dodatkowy wolny dzień. [...]

Powieść Dickensa ukazała się w czasach wielkich niepokojów społecznych. [...]

Ówczesnym pracodawcom przyświecały następujące słowa Malthusa²: „Ubogi nie ma powodu do egzystencji. Sama natura mówi mu, żeby odszedł”. Nędza była przestępstwem (nędzarz winny był zwykle np. włóczęgostwa czy żebractwa). Zgodnie z filozofią utylitaryzmu nędzarzy kierowano do domów przymusowej pracy. Ponieważ ich praca nie była nikomu potrzebna (wszak dlatego właśnie zostali nędzarami!), polegało to najczęściej np. na przymusowym obracaniu kieratu, który nie był do niczego podłączony.

Dickens, który dobrze znał smak nędzy, walczył z tymi poglądami – włożył wiele z nich w usta Scrooge'a. [...]

Smutnym postscriptum całej historii było to, że *Opowieść wigilijna* nie przyniosła pisarzowi spodziewanego zysku. Już dwa tygodnie po premierze ukazało się jej pirackie wydanie. Dickens wytoczył piratom proces. Wygrał go, ale ci ogłosili upadłość i pisarz poniósł dodatkowo wszystkie koszty sądowe. Spodziewał się zarobić na swej książce 1000 funtów, w rzeczywistości na czysto zarobił niewiele ponad 100.

W. Orlński, *Wigilia pana Dickensa*, „Gazeta Wyborcza” 2004, nr 301, s. 14.

² Thomas Malthus – angielski ekonomista żyjący w XVIII wieku.

W jakim celu Charles Dickens napisał *Opowieść wigilijną*?

.....

Jakie fakty ze swojego życia wykorzystał autor *Opowieści wigilijnej*, tworząc życiorys Scrooge'a?

.....

.....

Jakim opiniom się przeciwstawił Charles Dickens w *Opowieści wigilijnej*?

.....

.....

Która wypowiedź Scrooge'a dowodzi, że poglądy bohatera były zbieżne z przytoczonymi w tekście poglądami Malthusa? (Podaj odpowiedni cytat z *Opowieści wigilijnej*).

.....

.....

Który przytoczony w tekście fakt dowodzi, że literatura może wpływać na życie codzienne?

.....

.....

Z jakiego powodu utwór nie przyniósł autorowi spodziewanych korzyści?

.....

.....

4. Po czym możemy poznać, w którym wieku toczy się akcja *Opowieści wigilijnej*? Podkreśl informacje pozwalające wnioskować o czasie akcji utworu.

- Scrooge polecił chłopcu, aby dorożką zawiózł indyka do domu Cratchita.
- W domu Cratchitów podano pudding.
- Scrooge dowiedział się, że Duch Tęgorocznych Świąt Bożego Narodzenia ma przeszło 1800 starszych braci.
- Pomieszczenia były oświetlane światłem świec.
- Do Scrooge'a przybyli ludzie zbierający datki dla potrzebujących.
- Towarzystwo przebywające w domu Freda bawiło się w ciuciubabkę.

5. Napisz, gdzie się toczy akcja *Opowieści wigilijnej*.

.....

6. Wymień kilka postaci realistycznych i fantastycznych występujących w utworze.

postaci realistyczne:

.....

postaci fantastyczne:

.....

7. Opisz zamieszczoną obok ilustrację.

Duch Jacoba Marleya
 pojawia się u Scrooge'a

© 2005 Photo Ann Ronan/HIP/Scala, Florence

Zróbmy z tego dramat

Przekształcanie tekstu epickiego na tekst dramatyczny

8. Na podstawie początkowych fragmentów utworu uzupełnij podany tekst, tak aby powstał tekst dramatyczny. W tym celu:

- uzupełnij dialogi,
- zadбай o to, aby nad każdą kwestią znalazła się informacja, kto ją wygłasza,
- ołówkiem zapisz didaskalia.

Scena I

.....
 (didaskalia)

Witaj, wujku. Wesołych świąt!

SCROOGE

Wuju, chyba nie chcesz powiedzieć, że Boże Narodzenie to bzdura!

SCROOGE

Dlaczego masz taki zły humor? Ty akurat powinieneś być zadowolony. Masz przecież dużo pieniędzy!

.....
podniesionym głosem

Chyba nie wiesz, o czym mówisz. Co wesołego widzisz w świętach? To czas płacenia rachunków, a przecież jesteś biedny jak mysz kościelna.

.....
 Wujku, są na świecie rzeczy dobre, które przynoszą mnóstwo korzyści, chociaż nie dają pieniędzy. Przecież święta to czas miłości, pojednania, dobroci dla innych... Wszyscy ci powiedzą, że to najpiękniejszy dzień w roku!

.....
 Mam dosyć twojego kazania!

.....
 Wujku, nie gniewaj się na mnie, proszę cię. Zapraszam cię na jutrzejszy obiad.

SCROOGE

.....
 SCROOGE

.....
 (didaskalia)

Scena II

.....
 (didaskalia)

NIEZNAJOMY

.....
 SCROOGE

.....
 (didaskalia)

Mój wspólnik Marley zmarł siedem lat temu. Akurat dzisiaj jest rocznica jego śmierci.

NIEZNAJOMY

.....
 SCROOGE

Cóż to, nie ma na świecie więzień?

NIEZNAJOMY

.....
 SCROOGE

A przytulki dla bezdomnych są?

NIEZNAJOMY

SCROOGE

A w fabrykach nie ma kieratów dających zajęcie biednym?

NIEZNAJOMY

SCROOGE

ironicznie

To świetnie, już się bałem, że wszystkie te instytucje zniknęły.

NIEZNAJOMY

Niestety, wymienione przez pana instytucje nie są w stanie pomóc wszystkim potrzebującym. Z tego powodu nasza fundacja postanowiła zakupić na święta żywność dla najbiedniejszych obywateli naszego miasta. Zbieramy fundusze na ten szczytny cel. Czy mogę pana wpisać na listę naszych dobrodziejów?

SCROOGE

NIEZNAJOMY

SCROOGE

Życzę sobie spokoju. W końcu płacę podatki na więzienia i przytułki.

NIEZNAJOMY

Wielu potrzebujących ludzi nie znajdzie miejsca w przytułkach, które są przepelnione. Zresztą niektórzy woleliby śmierć od znalezienia się w przytułku.

SCROOGE

(didaskalia)

Scena III

(didaskalia)

SCROOGE

BOB CRATCHIT

(didaskalia)

SCROOGE

(didaskalia)

BOB CRATCHIT

SCROOGE

(didaskalia)

Od węża w kieszeni do serca na dłoni

Przemiana Scrooge'a

9. Jak Scrooge traktował innych ludzi, zanim odwiedziły go duchy? Napisz, co na ten temat mogłyby powiedzieć postaci, które miały z nim do czynienia.

Partner Scrooge'a w interesach

Uważam Scrooge'a za twardego, ale bardzo wiarygodnego biznesmena. Jego podpis jest najlepszą gwarancją dotrzymania warunków umowy. Szkoda tylko, że nigdy nie da się z nim wynegocjować obniżenia jego prowizji.

Siostrzeniec

Bob Cratchit

Dłużnik Scrooge'a

Pracownik fundacji pomagającej potrzebującym

10. Co duchy pokazały Scrooge'owi podczas podróży w czasie i przestrzeni? W formie równoważników zdań wymień oglądane przez bohatera obrazy.

Podróż z Duchem Dawnych Świąt Bożego Narodzenia

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Podróż z Duchem Tegorocznych Świąt Bożego Narodzenia

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Podróż z Duchem Przyszłego Bożego Narodzenia

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. Napisz, które z obrazów ukazanych Scrooge'owi przez duchy najsilniej wpłynęły na wewnętrzną przemianę bohatera. Uzasadnij swój wybór.

12. Jak Scrooge patrzył na świat przed wizytą duchów, a jak – po niej? Zrekonstruuj sposób myślenia bohatera i zapisz jego wypowiedzi na podane tematy.

przed wizytą duchów	po wizycie duchów
Wypowiedzi na temat zimy	
<i>Zimą trzeba płacić za ogrzewanie.</i>	<i>Zima jest piękną porą roku, aż miło wyjrzeć przez okno.</i>
Wypowiedzi na temat rodzinnych obiadów	
Wypowiedzi na temat pomagania potrzebującym	
Wypowiedzi na temat płacenia pensji pracownikowi	
Wypowiedzi na temat ogrzewania miejsca pracy	
Wypowiedzi na temat świąt Bożego Narodzenia	